

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

О.Р. Копієвська

ПРОГРАМА

вступного випробування

(фахового іспиту)

для здобувачів освітнього ступеня «Магістр»

зі спеціальності 026 «Сценічне мистецтво»

(освітні програми «Акторська майстерність», «Режисура»)

на основі освітнього рівня «Бакалавр»

(освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст»)

Ухвалено рішенням приймальної комісії

від 14 травня 2022 р.

Протокол № 3

Перший проректор
з науково-педагогічної роботи

Л.М. Степаненко

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Ю.В. Кратко

Директор Інституту
сучасного мистецтва

М. А. Кулиняк

В.о. завідувача кафедри
режисури та акторської майстерності

С. М. Садовенко

Програма вступного випробування зі спеціальності 026 «Сценічне мистецтво» для здобувачів освітнього ступеня «Магістр» на основі освітнього ступеня «Бакалавр» або освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст» (освітні програми «Акторська майстерність», «Режисура») / Укладачі : Садовенко С. М., Погребняк Г. П., Шлемко О. Д. Київ : НАКККіМ, 2020. 14 с.

Програма вступного випробування призначена для абітурієнтів, які мають базову вищу освіту (диплом бакалавра або спеціаліста) і вступають до Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв для здобуття освітнього ступеня «Магістр» зі спеціальності 026 «Сценічне мистецтво», освітніх програм «Режисура» чи «Акторська майстерність».

Програма містить пояснювальні записки, програми навчальних дисциплін, орієнтовну тематику тестових завдань, список рекомендованої літератури та критерії оцінювання знань абітурієнтів.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітня програма

«РЕЖИСУРА»

Вступне випробування для здобуття освітнього ступеня «Магістр» (на основі освітнього ступеня «Бакалавр» або освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст») передбачає виконання тестів.

Тестові питання сформовано на основі таких дисциплін: «Режисура», «Історія музики», «Історія кіно», «Історія та теорія видовищ і масових свят», «Сценарна майстерність».

Абітурієнт має дати відповідь на **100 тестових питань**; кожен тест містить декілька варіантів відповідей, правильною з яких є одна. Критерії оцінювання – за **200-бальною шкалою** (від 100 до 200 балів).

Для виконання тестових завдань абітурієнт має **2 години**.

Щоб правильно відповісти на питання, абітурієнт повинен знати теорію, історію та практику театральньо-видовищної галузі, історію вітчизняного та світового мистецтва, теоретичні і практичні аспекти режисури й сценарної майстерності.

У програмі наведені орієнтовна тематика тестів і список рекомендованої літератури, з якою абітурієнт може ознайомитись, зокрема, у науковій бібліотеці НАКККиМ (<http://nakkkim.edu.ua>).

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Режисер, його роль і значення у творчому процесі.

Режисер – керівник театрального колективу й усієї творчої роботи зі створення вистави. Відповідальність режисера за естетичне рішення вистави, її організацію, підбір виконавців, інтерпретацію тексту й використання сценічних засобів.

Режисер – педагог. Відповідальність режисера за морально-психологічний стан театрального колективу. Створення творчого настрою на репетиціях. Вивчення режисером характеру, творчих можливостей членів колективу, індивідуальний підхід до кожного. Здатність зацікавити й захопити роботою акторів.

Режисерський задум і його втілення. Головна ідейна концепція твору й вибір виражальних засобів. Утілення основної ідеї в наскрізній дії вистави.

Система К. С. Станіславського, її складники, зміст, основні принципи: життєва правда, вчення про надзавдання, активність дії, наскрізна дія, органічність акторської гри, принцип перевтілення актора в образ.

Основні творчі засади «театру корифеїв». Театральний спадок І. Карпенка-Карого, М. Старицького, М. Заньковецької.

Леся Курбас – видатний режисер, театральна мова його вистав. Професійне формування режисерів та акторів за системою Леся Курбаса. Новаторські ідеї в режисурі театру «Березіль».

Творчий доробок і методологія українського режисера С. В. Данченка.

Основні принципи театральної естетики Е. Митницького, В. Оглобліна, Д. Богомазова.

Поняття дії як спосіб реалізації драматургічного та режисерського конфлікту. Життєва та сценічна дія. Різновиди дії: фізична, психічна, словесна та мімічна. Слово й дія, їх співвідношення. Дія як збудник сценічних почуттів.

Поняття етюдів у театральному мистецтві. Вимоги до театрального етюдів, його місце та роль в оволодінні майстерністю режисера. Подія як мотив, рушійна сила, результат дій, стрижень етюдів. Поняття «факт» і «подія».

Основні напрями розвитку естрадного мистецтва, особливості творчості режисера на естраді. Естрадний номер як основа мистецтва естради. Театральна музика.

Робота режисера з драматургом: визначення спільного задуму сценарію, його ідеї, основних сюжетних колізій, кульмінації.

Принципи роботи режисера з актором.

Біомеханіка й пластичні можливості в режисурі шоу-програм. В. Е. Мейерхольд про можливості біомеханіки. Режисерська діяльність В. Е. Мейерхольда, значення його творчості в розвитку режисури театралізованих вистав і свят.

Пластичні композиції О. Таїрова. Ритмічні й пластичні засоби виразності актора в роботі над видовищними постановками. Зовнішні виразні ефекти в шоу-програмах. Синхронність та асинхронність як основні виражальні засоби масових сцен у шоу-програмах.

Поняття «мізансцена». Різновиди мізансцен: симетричні й асиметричні, фронтальні і діагональні, хаотичні й ритмічні, барельєфні та монументальні, фінальні тощо. Категорії мізансцен: основні й перехідні. Роль і значення мізансцен у роботі режисера театралізованих вистав і свят.

Поняття про монтаж у режисурі театралізованих видовищ. Види монтажу. Монтаж і сполучні елементи. Закони монтажу та їх значення в режисурі свят.

Режисерський задум «зримого» вирішення вірша, байки, пісні, факту, документа та реклами. Особливості розробки «зримого» вирішення твору.

Публіцистична вистава як особливий жанр режисури театралізованих вистав і свят. Формування задуму публіцистичної вистави. Документ і факт як основа публіцистичної вистави.

Тенденції розвитку сучасних мюзиклів. Поняття «мюзикл». Спадковість і розходження режисури мюзиклу відносно оперети, опери, рок-опери, мюзик-холу, музичної комедії тощо. Особливості драматургії, музичної драматургії, способу голосоведення, хореографії й специфічної побудови. Архітектоніка мюзиклу.

Шоу-програма – сучасний вид естрадного мистецтва: характеристика форми. Видовищність і сюрпризність, спецефекти – основа шоу-програми. Особливості режисерської роботи.

Робота над постановкою обрядових дійств. Поняття символізму: вербального, предметного, музичного тощо. Значення регіональних відмінностей у режисурі обрядів.

Особливості режисури масових свят: днів міст, патріотичних свят. Фестиваль – масове, художнє або спортивне свято, огляд досягнень професійного й самодіяльного мистецтва.

ПРИКЛАДИ ТЕСТОВИХ ПИТАНЬ

1. Гістріони – це:

- А драматичні актори
- Б циркові акробати
- В співаки

2. Фарс виник як:

- А самостійний вид театрального мистецтва
- Б додаток до іншої вистави
- В вставка між діями у виставі

3. «Лаці» в італійській комедії дельарте – це:

- А монолог
- Б сценічний трюк
- В театральний жарт

4. На початку XVIII ст. з'явився новий тип опери на побутові сюжети з елементами сатири й комізму, із широким використанням народної мелодики. В Італії ця опера отримала назву:

- А моноопера
- Б опера-серія
- В опера-буфа

5. Автором світових шедеврів «Аве Марія», «Форель», «Баркарола» є:

- А Франц Шуберт
- Б Людвіг ван Бетховен
- В Ференц Ліст

6. 1752 року у Відні відбулася прем'єра реформаторської опери «Орфей». Її автор – ..:

- А Вольфганг Амадей Моцарт
- Б Людвіг ван Бетховен
- В Кристоф Віллібальд Глюк

7. Сценарій програмує:

- А психолого-педагогічний вплив на учасників
- Б зміни програм телебачення
- В агітаційне навантаження і виховну мету

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

- 1–99** (50 і менше правильних відповідей) – оцінка «незадовільно»: абітурієнт володіє знаннями на рівні окремих фрагментів, елементарних понять з визначених програмою дисциплін.
- 100–134** балів (від 50 до 66 правильних відповідей) – оцінка «задовільно»: абітурієнт володіє знаннями основних положень, висвітлює значну частину теоретичного матеріалу з визначених програмою дисциплін.
- 135–176** балів (від 67 до 88 правильних відповідей) – оцінка «добре»: абітурієнт розуміє суть питання, добре орієнтується в матеріалі з визначених програмою дисциплін.
- 177–200** балів (від 89 до 100 правильних відповідей) – оцінка «відмінно»: абітурієнт має високий рівень знань теоретичного матеріалу з визначених програмою дисциплін.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

З рекомендованою літературою ви можете ознайомитися в читальній залі наукової бібліотеки НАКККіМ (<http://nakkkim.edu.ua>).

Історія театру

1. Акторська майстерність корифеїв / Упоряд. І. О. Волошина. Київ : Мистецтво, 1973. 183 с.
2. Бобошко Ю., Плетнева Г. Режисер Лесь Курбас. Київ : Мистецтво, 1987. 197 с.
3. Брабич В. Зрелища древнього мира. Львів : Мистецтво, 1977. 80 с.
4. Василько В. В. Микола Садовський та його театр. Київ, 1962. 196 с.
5. Волошин І. О. Джерела народного театру на Україні. Київ, 1960. 227 с.
6. Данчук Л. І. Героїка на українській сцені. Київ : ДАКККіМ, 1999. 186 с.
7. Дурилін С. М. Марія Заньковецька, життя і творчість. Київ : Мистецтво, 1955. 520 с.
8. Дятчук В. В., Барабан Л. І. Український тлумачний словник театральної лексики. Київ : Просвіта, 2000. 140 с.
9. Єсипенко Р. М. Український театр : сторінки історії. Київ : ДАКККіМ, 2004. 26 с.
10. Клековкін О. Містерія у генезі театральних форм і сценічних жанрів. Київ, 2001. 256 с.
11. Садовський М. Мої театральні згадки. Київ, 1956. 204 с.

12. Український драматичний театр : в 2 т. Т. 1. Київ : Наукова думка, 1967. 519 с.

Історія та теорія видовищ і масових свят

1. Воропай О. Звичаї нашого народу : етнографічний нарис. Київ : Оберіг, 1993. 590 с.

2. Килимник С. Український рік у народних звичаях в історичному освітленні : у 3 кн., 6 т. Київ : Обереги, 1994.

3. Мухарський Д. О. Свято – моя професія. Київ : Київська правда, 2009. 264 с.

4. Свята та обряди Радянської України / О. Ф. Кувеньова, О. М. Кравець. Київ : Наукова думка, 1971. 270 с.

5. Українські свята : ілюстр. посіб. / уряд. Л. С. Стецько. Львів : Панорама, 2003. 268 с.

6. Християнські зимові свята / уклад. Є. Дісс, О. Кривич. Донецьк : СПД ФО Сердюк В.І., 2005. 256 с.

Режисура

1. Барнич, Михайло Майстерність актора. Техніка «обману» : навч. посіб. Київ : НАКККіМ, 2015. 216 с.

2. Барнич, Михайло Майстерність актора: техніка «обману» : навч. посіб. з майстерності актора (лекції та практичні заняття). Київ : Ліра-К, 2016. 304 с. (Нова енергія професіоналів).

3. Веселовська Г. І. Більше ніж театр. Національний академічний драматичний театр ім. Івана Франка. 2001–2012. Київ:Антиквар. 2019. 324 с.

4. Веселовська Г. І. Театр Миколи Садовського. 1907–1920. Київ:Темпора.2018. 412 с.

5. Веселовська Г.І. Сучасне театральне мистецтво: навч. посіб. Київ: НАКККіМ, 2014. 316 с.

6. Вовкун В. В.Мистецтво режисури масових видовищ: підручник. Київ: НАКККіМ, 2015. 356 с.

7. Вовкун В.В.Масова культура та режисура масових видовищ: монографія. Київ: НАКККіМ, 2013. 292 с.;

8. Горбов А. Постановка видовищно-театралізованих заходів. Київ, 2010. 127 с.

9. Горбов А.С. Пишемо сценарій: поради фахівця. Київ : Шк. світ, 2010. 112 с.

10. Горбов А.С. Постановка видовищно-театралізованих заходів. Київ : Шк. світ, 2010. 128 с

11. Данчук Л. І. Героїка на українській сцені. Київ : ДАКККіМ, 1999. 186 с.

12. Данчук Л. Азбука режисури шоу-програм : навч. посіб. Житомир : Полісся, 2008. 288 с.

13. Дятчук В. В., Барабан Л. І. Український тлумачний словник театральної лексики. Київ : Просвіта, 2000. 140 с.
14. Зайцев В. П. Режисура естради та масових видовищ: Навчальний посібник. (2-е вид.). Київ: Дакор , 2006. 252 с.
15. Зайцев В. Режисура естради та масових видовищ. Київ, 2003. 304 с.
16. Зайцева І.Є.Тенденції розвитку драматургії : підручник. Київ : НАКККіМ, 2020. 339 с.
17. Клековкін О. Ю. Дискурс про театр: історіографічний словничок / Передм. А. О. Пучкова; ПСМ України НАМ України. Київ: Арт Економі, 2016. 136 с.
18. Клековкін О.Ю. Theatrica / Практика сцени: Лексикон / Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України / Науковий редактор Р. Я. Пилипчук. Київ: «АртЕк», 2010. 448 с.
19. Клековкін О.Ю. Theatrica / Старовинний театр у Європі від початків до кінця XVIII століття: Лексикон / Науковий редактор Р. Я. Пилипчук. Київ: «АртЕк», 2009. 568 с.
20. Клековкін О.Ю. Античний театр: Навчальний посібник для вищих навчальних закладів мистецтв і культури. Видання друге, доповнене і перероблене / Науковий редактор Р. Я. Пилипчук. Київ: Міністерство культури і туризму України. Київський Національний університет театру, кіно і телебачення ім. І. К. Карпенка-Карого, видавництво «АртЕк», 2007. 320 с.
21. Клековкін О.Ю. Історіографія театру: Напрями. Школи. Методи. Постаті: Навчальний посібник / Київський національний університет театру, кіно і телебачення ім. І. К. Карпенка-Карого. Київ: АртЕк, 2017. 336 с.
22. Коломієць Р. Лесь Курбас. Харків, «Фоліо», 2018. 266 с.
23. Кужельний О. П. Основи режисури театралізованих видовищ і масових свят: навч. посібн. Київ : НАКККіМ. 2012. 140 с.
24. Кужельний О. П. Сучасні методи театралізації масових видовищ та свят. Творчі пошуки у прикладах : навч.-метод. посіб. Київ : НАКККіМ, 2010.
25. Нариси з історії театрального мистецтва України ХХ століття. Київ: Інтертехнологія, 2006. 1054 с.
26. Погребняк Г. П. Кіно, телебачення і радіо в сценічному мистецтві. Київ: НАКККіМ, 2017. 394 с.
27. Садовенко С. М. Театральна музика: особливості, функції, ролі // Діяльність продюсера в культурно-мистецькому просторі ХХІ століття: творчі діалоги. Зб. наукових праць / Упор., наук. ред., відп. за вип. : С. Садовенко. Київ : НАКККіМ, 2020. 486 с. С. 163–169.
28. Садовенко С. М. Хронотопи аксіосфери української народної художньої культури: Монографія. Київ : НАКККіМ, 2019. 356 с.
29. Шуть М.М. Організація дитячих свят. Київ : Шк. Світ, 2010. 128 с.
30. Ян І. М. Український музично-драматичний театр у соціокультурному просторі кінця ХІХ – початку ХХ століття: монографія. Київ : НАКККіМ, 2020. 320 с.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
Освітня програма
«АКТОРСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ»

Вступне випробування для здобуття освітнього ступеня «Магістр» (на основі освітнього ступеня «Бакалавр» або освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст») передбачає виконання тестів.

Тестові питання сформовано на основі таких дисциплін: «Історія кіно», «Історія та теорія видовищ і масових свят» та «Акторська майстерність».

Абітурієнт має дати відповідь на **100 тестових питань**; кожен тест містить декілька варіантів відповідей, правильною з яких є одна або декілька. Критерії оцінювання – за **200-бальною шкалою** (від 100 до 200 балів).

Для виконання тестових завдань абітурієнт має **2 години**.

Щоб правильно відповісти на питання, абітурієнт повинен знати теорію, історію та практику театральньо-видовищної галузі, історії вітчизняного та світового кіномистецтва, теоретичні і практичні аспекти акторського мистецтва.

У програмі наведені орієнтовна тематика тестів і список рекомендованої літератури, з якою абітурієнт може ознайомитись, зокрема, у науковій бібліотеці НАКККиМ (<http://nakkkim.edu.ua>).

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Система К. С. Станіславського, її складники, зміст, призначення, основні принципи: життєвої правди, надзавдання, активності дії, перевтілення актора в образ й ін.

Основні творчі засади «театру корифеїв». Театральний спадок І. Карпенка-Карого, М. Садовського, М. Старицького, М. Заньковецької, М. Крушельницького.

Творчий доробок і методологія українського режисера С. В. Данченка.

Основні принципи театральної естетики Е. Митницького, В. Оглобліна та В. Магара.

Учення про школу переживання та школу уявлення. Експериментальний досвід В. Мейєрхольда в роботі з актором. Ритмічні й пластичні засоби виразності у вихованні синтетичного актора.

Леся Курбас: від традицій «театру корифеїв» до новацій. Система Леся Курбаса у вихованні актора. Поняття «розумний Арлекін».

Поняття дії: життєвої та сценічної. Різновиди дії: фізична, психічна, словесна та мімічна. Слово й дія, їх співвідношення. Дія як збудник сценічних почуттів.

Елементи внутрішньої психотехніки актора. Поняття внутрішньої психотехніки та її складники. Сценічна увага. Свобода м'язів і пам'ять фізичних дій. Оцінка факту та зміна ставлення до нього. Уява й фантазія. Спілкування. Значення елементів внутрішньої психотехніки в оволодінні майстерністю актора та режисера.

Елементи зовнішньої техніки актора: міміка, жести, голос.

Запропоновані обставини та їх роль у роботі актора.

Особливості етюдної форми в театральному мистецтві. Місце та роль етюдної форми в оволодінні майстерністю актора. Подія як мотив, рушійна сила, результат дій, стрижень етюду.

Основні напрями розвитку естрадного мистецтва, особливості акторської творчості на естраді. Естрадний номер як основа мистецтва естради. Принципи роботи режисера естради з актором. Артист естради як головна творча постать естрадного номера й естрадного дійства.

Основні методи роботи з актором над роллю. Період за столом – перший етап спільної роботи режисера з акторами. Читання та обговорення п'єси. Перше читання п'єси за ролями. Дійовий аналіз п'єси й ролі. Робота за столом над образами. Словесна дія. Основне завдання репетицій у «вигородках» – пошуки точного фізичного життя кожного образу. Поєднання фізичної та словесної дії.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

1–99 (50 і менше правильних відповідей) – оцінка «незадовільно»: абітурієнт володіє знаннями на рівні окремих фрагментів, елементарних понять з визначених програмою дисциплін.

100–134 балів (від 50 до 66 правильних відповідей) – оцінка «задовільно»: абітурієнт володіє знаннями основних положень, висвітлює значну частину теоретичного матеріалу з визначених програмою дисциплін.

135–176 балів (від 67 до 88 правильних відповідей) – оцінка «добре»: абітурієнт розуміє суть питання, добре орієнтується в матеріалі з визначених програмою дисциплін.

177–200 балів (від 89 до 100 правильних відповідей) – оцінка «відмінно»: абітурієнт має високий рівень знань теоретичного матеріалу з визначених програмою дисциплін.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

З рекомендованою літературою ви можете ознайомитися в читальній залі наукової бібліотеки НАКККіМ (<http://nakkkim.edu.ua>).

1. Акторська майстерність корифеїв : зб. статей / упоряд. І. О. Волошин. Київ : Мистецтво, 1973. 184 с.
2. Барнич М. М. Майстерність актора: техніка «обману»: навч. посібник. Вид. 2-ге, випр. та доп. Київ: Вид-во Ліра-К, 2016. 304с.
3. Брук Пітер. Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр / пер. з англ. Львів: Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. 136 с.
4. Василько В. С. Про перевтілення в мистецтво актора. Київ, 1962. 230 с.
5. Готовський Є. Театр. Ритуал. Перформер / Пер. з польськ. Львів, Літопис, 1999. 185 с.
6. Данченко С. Бесіди про театр. Київ, 1999. 219 с.
7. Донченко Н. П. Режисура та акторська майстерність. Київ, 2006. 260 с.
8. Життя і творчість Леся Курбаса / упоряд., наук. ред. Богдан Козак. Львів; Київ; Харків : Літопис, 2012. 656 с.
9. Зайцев В. П. Майстерність артиста і ведучого : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. Київ : НАКККіМ, 2016. 233 с.
10. Козачковський Д. Нотатки на сторінках ролей, п'єс і клаптиках паперу. Підручна книжка для акторів та режисерів / Упоряд. Б. Козак. Львів : Вид. центр ЛНУ ім Івана Франка, 2017. 96 с.
11. Коломієць Р. Г. Театр Саксаганського і Карпенка-Карого. Київ : Мистецтво, 1984.

12. Курбас Л. Філософія театру. Київ : Основи, 2001.
13. Курбас Л. Філософія театру; упоряд. М. Лабінський. Київ : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. 917 с.
14. Мар'яненко І. О. Минуле українського театру. Київ : Мистецтво, 1953.
15. Мерлин Б. Актерское мастерство: Теория и практика / Пер. с англ. Харьков: изд-во «Гуманитарный центр» 2017. 256 с.
16. Пацунов В. П. Станиславский в XXI в. Культ? Миф? Или реальность? Киев : Макрос, 2011. 216 с.: ил.
17. Садовенко С. М. Театральна музика: особливості, функції, ролі // Діяльність продюсера в культурно-мистецькому просторі XXI століття: творчі діалоги. Зб. наукових праць / Упор., наук. ред., відп. за вип. : С. Садовенко. Київ : НАКККіМ, 2020. 486 с. С. 163–169.
18. Садовенко С. М. Хронотопи аксіосфери української народної художньої культури: Монографія. Київ : НАКККіМ, 2019. 356 с.
- 19.
20. Станіславський К. Робота актора над собою / Факсимільне видання. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2015. 671 с.
21. Чайковський Д. С. Режисерський задум вистави : навч. посібник. Ужгород : Ліра, 2002. 98 с.
22. Чайковський Д. С. Режисерський задум вистави : навч. посіб. Ужгород : Ліра, 2002.
23. Шаварський О. М. Як стати актором. Київ : Логос, 2011. 572 с.